

Factsheet 6a: Contactmogelijkheden reduceren, vegetatietype aanpassen

Korte beschrijving techniek

In geval van doorvergiftigingsrisico's zijn vooral soorten hoger in de voedselketen kwetsbaar. Door het aanpassen van een vegetatietype kan voorkomen worden dat gevoelige soorten nog verblijven of foerageren (voedsel zoeken) op (een deel van) de verontreinigde locatie. Zo kunnen grote grazers van plekken geweerd worden door bijvoorbeeld stekelgewassen te planten en zullen worm- en muizeneters (bijv. steenuil) weg blijven op plekken waar hoog gras groeit. Bij deze maatregel hoort ook het geschikt maken van de niet-verontreinigde delen van een locatie als foerageer- of begrazingsplekken. Daarnaast kan door het aanpassen van het vegetatietype de beschikbaarheid van een verontreiniging ook veranderen, bijvoorbeeld door de keuze voor een vegetatietype dat voor meer input van organische stof in de bodem zorgt of een vegetatietype waarbij de bodem natter is (zie ook factsheets 7 A, B en C).

Toepasbaarheid in verschillende situaties

- Beoogd bodemgebruik en bodemtype en -eigenschappen

Dit is een toepassing die vooral voor natuur geschikt is, maar ook voor groen met natuurwaarden en ander groen. Voor landbouw is dit een minder geschikte maatregel, omdat het aanpassen van het vegetatietype hier vaak niet mogelijk is. Voor wonen met tuin en volks- en moestuinen is het een maatregel die met de bewoners/gebruikers afgestemd dient te worden. Het is een maatregel die in principe bij alle typen bodem ingezet kan worden, al hebben het bodemtype en de bodemeigenschappen wel invloed op de haalbaarheid van het beoogde vegetatietype.

- Type verontreiniging

Het is een maatregel die vooral geschikt is voor verontreinigingen waarbij doorvergiftiging een risico is. Dit zijn vaak de persistente organische verontreinigingen, zoals PCB's, dioxines en bestrijdingsmiddelen, en zware metalen zoals cadmium en lood.

- Omvang van verontreiniging

Dit is een maatregel die zowel op kleine als grotere schaal toepasbaar is. Het beplanten van een kleine hotspot kan al positieve effecten hebben op doorvergiftigingsrisico's, maar voor grotere oppervlakten kan het effect nog groter zijn. In geval van grotere verontreinigde oppervlakten is dit een maatregel die goed meegenomen kan worden in gebiedsontwikkelingsplannen en is hierbij ook het meest doelmatig.

Neveneffecten en bijbehorende risico's

Het aanpassen van een vegetatietype zorgt ook voor een verandering in de natuurbeleving op een locatie. Het herbepplanten kan gedaan worden door met groot materieel volwassen planten en struiken te plaatsen, of door inzaaien. In dat laatste geval is het een geleidelijkere overgang naar een nieuw vegetatietype en zal het door gebruikers ook als zodanig worden beschouwd. Beheerders zullen het beheer op de locatie aan moeten passen.

Tijdschaal en schaal ruimtelijke impact maatregel

Door het vegetatietype aan te passen, zullen ook de flora en fauna – en de daarmee samenhangende bodemprocessen - veranderen. Wanneer voor een geleidelijke overgang naar een nieuw vegetatietype wordt gekozen, zal de verandering in flora, fauna en bodemprocessen ook geleidelijk verlopen. Risico's kunnen door wijziging in vegetatietype gereduceerd worden, maar de verontreiniging blijft in de bodem achter. Afhankelijk van het type verontreiniging dient vooraf goed bepaald te worden of de veranderende processen invloed kunnen hebben op de beschikbaarheid van de verontreiniging. Zo kan bij het omzetten van grasland op klei naar bos de verwachte pH-daling voor een verhoogde beschikbaarheid van metaalverontreinigingen zorgen.

De zaadbank blijft behouden bij deze maatregel en zal diverser worden door het veranderde vegetatietype.

Nazorg, monitoring en instandhouding

Wanneer voor een bepaald vegetatietype is gekozen, is het noodzakelijk om dit via beheer ook in stand te houden. Dat betekent dat maai- en snoei-beheer mogelijk aangepast moeten worden. Daarnaast is het zinvol om te monitoren of de beschikbaarheid van de verontreiniging niet omhoog gaat door aanpassen van het vegetatietype (m.n. relevant voor zware metalen). De aanwezigheid van verontreinigde grond dient geregistreerd te worden, aangezien de verontreiniging niet weggenomen wordt.

Duurzaamheid ingreep

De ingreep zorgt voor een reductie van de risico's, maar neemt de verontreiniging niet weg. Natuurwaarden en bodemprocessen zullen veranderen, maar worden niet weggenomen.